ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު

ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2022/HC-A/135
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ހއ. މާރަނދޫ ކައުންސިލްގެ އިދާރާ / ހއ. މާރަނދޫ
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް: ހއ. މާރަނދޫ ޖަމްޢިއްޔަތުލް ފަލާޙް / ހއ. މާރަނދޫ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ވަގުތީ އަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަޒީލަތުލްޤާޟީންގެ މަޖިލިސް:

ފަޒީލަތުލް ޤާޟީ ހުސައިން ޝަހީދު

ފަޒީލަތުލް ޤާޟީ މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަޒީލަތުލް ޤާޟީ ހުސައިން މަޖީދު

ނިމުނު ތާރީޚު: 14 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1444 / 08 ނޮވެންބަރު 2022

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ނަޒަރުސާނީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

13 ރަމަޟާން 1443

14 އޭޕްރީލް 2022

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު (VA)U-8-MC/2022/01
- ނިންމި ފަރާތް: އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ މާޅޮސް މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- ބާވަތް: ވަގުތީ އަމުރު
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 01 މާރިޗު 2022
- ނިމުނު ތާރީޚް: 01 މާރިޗު 2022

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

އއ. މާޅޮސް ކައުންސިލްގެ އިދާރާގެ ބަދަލުގައި

ޙުސައިން ރަޝީދު / ހިރާފްގެދު 5

އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވި ފަރާތް

އއ. މާޅޮސް ޖަމްޢިއްޔަތުލް ފަލާހްގެ ވަކީލު

އިބްރާހީމް ރަޝީދު / މުލިޔާގެ، ލ. ފޮނަދޫ

މަރަހި- ވަގުތީ އަމުރު - ފޯނުގެ ވަސީލަތްގެ އަދި- ނިންމުމަށް ފާސްކުރުމާ ސަރަޙައްދު ބައްސަނުކުރުން

- ފަސޭހައާއެކު ބުރަސާއިން ސަލާމަތުގެ ޙައްޤު: މި ޙައްޤަކީ ފަސޭހައާއެކު މުޅިއެއްގޮތުން ނިޔާޔާ އަދި ފަސޭހައާއެކު ބުރަސާއިން މަޖިދު ތާއީދުކުރައްވާފައި.

މައްސަލައިގެ ތައާރުފު:

1. މިއީ، އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ މާޅޮހު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (VA)U·8·MC/2022/01 ވަގުތީ އަމުރު އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އއ. މާޅޮހު ކައުންސިލްގެ އިދާރާގެ ފަރާތުން އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކޮށްދިނުމަށް އެދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބަޔާނުގެ ފަސްކުރައްވާފައެވެ.
2. މި ފަސްކުރުމާގައި އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތަކީ އއ. މާޅޮހު ކައުންސިލެވެ.
3. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައި މިވާ އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ މާޅޮހު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (VA)U·8·MC/2022/01 ވަގުތީ އަމުރަކީ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 24/U8C/2021 ފަސްކުރުމާއި ގުޅިގެން ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް އެދި އއ. މާޅޮހު ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން އެދުނުމުން އެ ކޯޓުން ނެރެފައިވާ ވަގުތީ އަމުރެކެވެ.

އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ މާޅޮހު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ އަމުރު

4. އއ. މާޅޮހު ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް އެދުމުން އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ މާޅޮހު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (VA)U·8·MC/2022/01 ވަގުތީ އަމުރު އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ"

ވަގުތީ އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތުން އެ އަމުރަށް އެދުނު ސަބަބުކަމަށް ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ސަބަބަކީ، އަމުރު ނެރެނުދީފިނަމަ ލިބޭނެ ގެއްލުންކަމަށް ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި، ނެރެދިނުމަށް އެދޭ އަމުރު ދޫނުކުރެވިއްޖެނަމަ، ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމާއި ބަދަލުވެދާނެ ހާލަތުގައި ޤަވާއިދު (6) ގެ 295 ވަނަ މާއްދާއާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ފަސްކުރުމާއި ބަލާއިރު، އިސްލާމީ ދީނުގެ އަމުރަށް އެދުމުގައި ސަބަބުތަކާ ތަރުތީބުގައި ޝަރީޢަތުގެ ކާމިޔާބުކުރުމާއި ހުރިގޮތަށް ޤަވާއިދު (6) ގެ 295 ވަނަ މާއްދާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ފަސްކުރުމާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިފަރެންސްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ސަބަބުތައް ހުރިކަމަށް ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވޭކަމާއި،

މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 24/U8C/2021 ޤަޟިއްޔާއާއި ގުޅިގެން ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް އެދެވުނު ސަބަބުން އިޖާރާ ނެތުނުވާ ވަރުގެ ގެއްލުމެއް ދަތުވާނެތީ އެވެ. މާލޭ ޓެނެންސީ ޓްރައިބިއުނަލް ވިޔަފާރިއާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި، ޝަރީޢަތް ކުރުމާއި ބެހޭގޮތުން ހަދާފައިވާ ޤަވާއިދު (6) ގެ 295 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފުވެ، މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 24/U8C/2021 ޤަޟިއްޔާއިން ފައިސަލާކުރަނިވި ހުކުމެއް ކުރެވިފައިވާތީ އެވެ. މާލޭ ޓެނެންސީ ޓްރައިބިއުނަލްގެ މިތުރުވެރި ކޮމިޓީގެ ދަށުގައިވާ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު U-8/2010/15 (27.05.2010) "ފަހަރު ވެރި" ޕްރިންސް ބަހާއް އުސޫލުތަކުން ނުވަތަ އިސްތަށް ފަންނުވުން ކައުންސިލަރުން ނެގުމަށް އައްވެސް މަސައްކަތެއް ނުކުރުމަށާއި، އެވެ. މާލޭ "ފަހަރުވެރި" އެވެ ކިޔާ ބަންޑާރަ ޕާކަރަން ޕްރޮޕަޓީސް ހިސާބުގެ ރުއްގަހަލު ޕޮރުމަތް ދަރުން ފިހަތައް އެވެ. މާލޭ "ފަހަރުވެރި" އެވެ ކިޔާ ބަންޑާރަ ޕާކަރަން އެވެ. މާލޭ ޓެނެންސީ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ހިއްސާއާ ނުވަތަ ނިންމުމަކަށް އެވެ. މާލޭ ކައުންސިލަށް، އެންމެހައި މުއައްސަސާތަކާއި ވަނަދުންނަން އަރާ އަމުރުކުރުމުގެ." މިފަދައިންނެވެ.

4. އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް

5. އަރިހަށްދޭ އުމުރުބަހީ މާލޭ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (VA)U-8-MC/2022/01 ވަގުތީ އަމުރު އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އެވެ. މާލޭ ކައުންސިލްގެ އިދާރާގެ ފަރާތުން 04 (ހަތަރެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި އެ ނުކުތާތަކާ ބެހޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެ ނުކުތާތަކަކީ؛

5.1- އަރިހަށްދޭ އުމުރުބަހީ މާލޭ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (VA)U-8-MC/2022/01 ވަގުތީ އަމުރު ނެރުއްވާފައިވަނީ ޓެނެންސީ ޓްރައިބިއުނަލް ފަރާތުގެ ފަރާތުން ނެރެދިނުމަށް އެދުނު ވަގުތީ އަމުރާ ގުޅިގެން ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ހުއްޖަތާއި ދަލީލު ހުށަހެޅުމަށް ފުރުޞަތު ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ފުރަޞަތު ނުދީ އެކަށީގެން ވަގުތާއި ފުރުޞަތު ދިނުމެއްނެތި ކަމުގައިވާތީ، އިސްވެ ދެންނެވި ވަގުތީ އަމުރު ނެރުއްވާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއާއި

5.2- އަރިހަށްދޭ އުމުރުބަހީ މާލޭ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (VA)U-8-MC/2022/01 ވަގުތީ އަމުރު ނެރުއްވާފައިވަނީ ކައުންސިލުން ތަކުލީފު އުޅުމުން ފިޔަވަޅު ޤާނޫނާ ހިލާފު ކުރިއަށް ގެންދިއުން

އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސައިދިނުމަށާއި، އަޑުއެހުމުގައި ވަކީލުންނަށް އޮންލައިންކޮށް ބައިވެރިވެވޭނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސައިދިނުމަށް އެދުނުނަމަވެސް އެ ފުރުޞަތު ދެއްވުމަކާނުލައިކުރުމުގައިވާތީ، އިސްތިފް ދަންނަވާ ވަކީލު އަމުރު ނެރުއްވާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއާއި

-5.3 އަރިއަޅުއްވާ އުމުރުދެއްވި މާލޭގެ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (VA)U·8·MC/2022/01 ވަކީލު އަމުރު ނެރުއްވުމުގައި ވަކީލު އަމުރު ނެރެ ނެރުއްވުމުގެ ސަބަބެއް ވަކީލު އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތަށް އިޢާދަކުރުމުގެފުރަ ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެކަމަށް ސަރީޙައިކަން ބެލުމުގެ ސަބަބު ނުވަތަ ސަބަބުތަކެއް ކޯޓުއިރާން ވަކީލު އަމުރުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިނުވާތީ، އެ އަމުރު ނިކުމެއްވިޔަސް ފާހަގަކުރާނަމަ ނިންމަވާ ނިންމުމަކީ ވާޖިބު ސަބަބުތަކެއް ބަޔާންކުރުން ކޯޓުތަކުން ވާޖިބުކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/100 ޤަޟިއްޔާއިން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ކަމުގައި ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއާއި

-5.4 އަރިއަޅުއްވާ އުމުރުދެއްވި މާލޭގެ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (VA)U·8·MC/2022/01 ވަކީލު އަމުރު ނެރުއްވާފައިވަނީ އެ އަމުރު ނެރެ ނެރުއްވުމުގެ ސަބަބެއް އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތަށް ލިބިގެންދާނެ އިޢާދަކުރުމުގެފުރަ ގެއްލުމަކާ ކޯޓުއިރާން ވަކީލު އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތަށް ބަޔާންކޮށްދިނުމުގައި ނުވަނީސަކުރުމުގައިވާތީ، އިސްތިފް ދަންނަވާ ވަކީލު ނެރުއްވާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާގައި، ވަކީލު އަމުރު ނެރުއްވުމުގައި، އަމުރު ނެރެދެއްވުމުގެ ސަބަބެއް އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތަށް އިޢާދަކުރުމުގެފުރަ ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެކަމާމެދު ފާހަގަކޮށްދީފައި ޤަބޫލުކުރެވޭގައި ޤާއިމުވެގެންވާންކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލާ ޚިލާފަށް ކަމުގައި ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތުމަކާގުޅޭ ޝަރީޢަތުން ދިރާސާކޮށްދެއްވި ގޮތް

6. ވަގުތީ ފިޔަވަޅުތަކަކީ މައްސަލައިގެ ބަޔާންތަކުން ތަޞައްވުރު ހިފޭ ހާލަތެއް ނިޒާމީ ސިޔާސަތުތަކައި ދިރުމުގެ ކުރިން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ގެއްލުންތަކާ ދިމާވާނެ އުޅަނީ ގެއްލުމެއް ވިއްކުމަކަށް ނުވާތީ އެ ގެއްލުންތައް ޙާޞިލު ކުރެވޭނެ ތަރުތީބެއް އޮތުމަކީ ޒަރޫރީ ކަމެކެވެ.

7. އެގޮތުން ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި މައްސަލާގައި ވަޒަނުދެވޭނީ ހުރިހާ ކަމަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ އަމުރު ނެރުމުގައި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކަށް ކުރާނެ ހާސިލުކުރަން އަސާސީ ބޭއްވުމަށްފަހު ނުވަތަ އަޑުއެހުމަށް ބޭއްވުމާ ނުވަތަ ކުރިން ގެއްލުމެއް ލިބޭނަމަ އެ ގެއްލުމެއް ނުލިބޭގޮތަށް ހިފެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ ވަގުތީ ފިޔަވަޅު އެޅުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތް ކުރުމުގެ ބާރުތަކަށް ކަމުގެ އިސްތިޤުރާރުވެފައިވާ އުސޫލުތަކާއި، އަމުރު ނެރުމުގެ ކުރިން މައްސަލައިގެ އަސާސީ ބޭއްވުމެއް ނުބޭއްވުމާ މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ކަނޑައެޅިފައިވާ މައްކަމަކީ އިޖާބަތްތެރިކަމުގެ އެ މައްސަލަ ބައްލަވާ ފަރާތްތަކުގެ އިޖުތިހާދުގައިވާ ކަމެއްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ފަހަރަ ވެސް މުނާޤަޝާކޮށް ބަޔާން[1] މައްސަލާގައި ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ.

8. ޝަރީޢަތުން މައްސަލައާއި ހިންގައިދެ އެއީ ވަގުތީ އަމުރެއްކަމުގައިވާނަމަވެސް ބަލަމުންދާ ދާއިމީ އުސޫލަކީ މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ދެފަރާތް ބާޠިލުކުރާނެ މައްސަލަ ހިންގުމެވެ. ނަމަވެސް އެ މައްސަލައިގެ ވަޒަނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ބާރާއި، އެގޮތުން އަވަސް ފިޔަވަޅެއްގައިވެސް މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކަށް ގެއްލުމެއް ދިމާނުވާނެ މައްސަލަ ބަލާ ފަރާތް ޙިމާޔަތް ކުރުމަކީ ވަކި މައްސަލައެއްގައި ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެވޭ ފިޔަވަޅެއް އެ ފަރާތުން އެޅިދާނެއެވެ. އަދި އެފަދައިން އަމުރެއް ނެރުމަށް ބޭނުންވާ ހާލަތުގައި އެ މައްސަލައިގެ ހަގީގަތް ބަލާކަމެއް ބަލާފައި އަދި ހެއްކާއި ބަލާ ކަމަކަށްވެސް އަމުރު ނެރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ދިނެވެމުނެވެ.

9. އިސްތިއުނާފު ފުރަތަމަ ނުކުތާއަށް ބަލާއިރު، އެ ނުކުތާގެ މައިގަނޑު އަސާސަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤަވާޢިދުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ޢިއްޒަތްތެރި ކޯޓުން ޙިލާފުވެފައި އޮތުމަށް މާރިޒު ކުރިޔަށް ގެނުވުން

[1] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/06 ޤަޟިއްޔާ

ދުރުސްކޮށްފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނާ ބުނެފެވެ. މިގޮތުން، މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ހެއްކާއި ޝާހިދާ ހުށަހެޅުމާއި މައްސަލައާގުޅޭ ވާހަކަދެއްކުމަށް މައްސަލައިގެ ހަސްމުންނަށް ނުވަތަ ހަސްމުން ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތްތަކަށް އިޖުރާއަތުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު ދީފައިނުވާކަމަށްވެސް، ވަގުތީ އަމުރާ ގުޅިގެން ބާއްވާފައިވާ ނިންމުމުގެ އަޑުއެހުމުގައި ކޯޓުގައި އެދުނުނަމަވެސް، ވަގުތީ އަމުރާ ގުޅިގެން ބާއްވަން ހަމަޖެއްސުމުގެ އިޢުލާނު ފުރުޞަތު ދީފައިވާކަމުގެ ޝަރީޢަތުން މި މައްސަލާގައި ލިބިފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެއެވެ.

10. އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި މިވާ މައްސަލައިގެ ކަންހިނގާފައިވާގޮތަށް ބަލާއިރު، މި މައްސަލާގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދި ފޮނުއްވި ޝަރީޢަތުން ބަލައިދެއްވާފައިވަނީ 27 ޑިސެމްބަރު 2021 ވަނަ ދުވަހުގައި ކަމާއި، މައްސަލައިގެ ދައުވާ ފޮނުއްވި ޝަރީޢަތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް 04 ޖަނަވަރީ 2022 ގައި ފޮނުވިފައިވާކަން އެނގެން އޮތެވެ.[2] މި ސިޓީއަށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްސަލަ އއ. މަތިވެރި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހާޒިރުވެ ވަކާލާތުކުރާނެ ފަރާތެއް ހަމަޖެއްސުމަށް އަންގާފައިވެއެވެ. އަދި މި މައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު 24 ފެބުރުއަރީ 2022 ގައި ހަވާލުކުރެވިފައިވާކަން އެނގެން އޮތެވެ.[3] އެ އަމުރުގައި، ކޯޓަށް ހާޒިރުވާންޖެހޭ ދުވަހާއި ގަޑިގައި މައްސަލައިގެ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމާއި ވަގުތީ އަމުރާ ގުޅޭގޮތުން ނިންމުމުގެ އަޑުއެހުމެއް ބާއްވަން ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

11. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ފޮނުވާފައިވާ ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ފޮނުވާފައިވަނީ 24 ފެބުރުއަރީ 2022 ގައި ކަމަށްވާއިރު، އަދި ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަ 01 މާރިޗު 2022 ވަނަ ދުވަހަށް ތާވަލުކުރެވިފައިވަނީ ވަގުތީ އަމުރާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްކަމަށް ބާއްވަންކޮށްފައިވާއިރު، 24 ފެބުރުއަރީ 2022 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން 01 މާރިޗު 2022 ވަނަ ދުވަހާ ހަމައަށް 01 (އެކެއް) ހަފްތާގެ މުއްދަތު ދެވިފައިވާއިރު، 01 ހަފްތާގެ މުއްދަތަކީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ވަކީލެއް

---

[2] އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ މަތިވެރި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު U·8·MC/U-8/2022/01 ސިޓީ

[3] އއ. މަތިވެރި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު U8CA/2022/035 ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު.

ޢެއްޓެންޑެންސްކުރުމަށާއި ޢެއްޓެންޑެންސްކުރުވާ ވަކީލު މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް، ލިޔުއްވުމަށްޓަކައި ޢުޒުރުކޮށް ވަކީލު އަމުރާފުޅު ބަޔާންކޮށް ހުށަހަޅުއްވަމުން އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްކަމަށް ޝަރީޢަތުން ބަލަންޖެހޭނެއެވެ. އެހެންކަމުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން 01 މާރިޗު 2022 ވަނަ ދުވަހު އަރިއަރޒް އޮޑިޓްބިއުރޯ މާލޭ ޑިސްޕެންސަރީ ކޯޓަށް ފޮނުވި ސިޓީގައި، ވަކީލު އަމުރާ ގުޅޭގޮތުން ބަޔާންކޮށް ހުށަހަޅުއްވަމުންދާއިރު، 01 މާރިޗު 2022 ވަނަ ދުވަހު ހަވާލުކުރުމުގައިވާ އަޑުއެހުން ފަސްކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާކަމަށްވެސް، އެ ފުރުޞަތު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ދިނުމަކާނުލައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި މިވާ ވަކީލު އަމުރާ ނުކުރައްވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ގާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފަށް ކަމުގައި ބަލާނެ ޖާގައެއް ނެތެވެ.

12. ގާނޫނީ ވަކީލުންގެ އުޒުރަށް ބަލާއިރު ބާރުއަޅާފައިވާ ކޯޓުތަކުގެ ކުރިއަށް އުފެދިފައި ހުރި ހާލަތު ދިރިހުރިގޮތުގެ ބަޔާން ކޯޓުގެ މިހާރަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ގާނޫނުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ވަކީލެއް އެއްކޮށްދެއްވައިނުވާތީ، އިސްތިއުނާފު ކުރިމަތީގައި މިވާ ވަކީލު އަމުރު ނުކުރައްވައިނުވާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަދަލުކުރުމުގެ ގާނޫނީ ވަކީލުން ލިޔުއްވުމަށް ދިރާސާކުރުމަށް އިތުރު ފުރުޞަތު ނުދީ، މާފުށީކުރިމަތީގައި އަޑުއެހުން ފަސްކޮށްދިނުމައް އަދި މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުމަށް ޢާންމުއަށްކަމާ ކުރައްވާ ގެނެސްދިން އިންސާފުގެ ހަމަޖެއްސުމަށް ދިނުމަކާ އެދިފައިވާކަމެއް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބެލިނަމަވެސް، އަރިއަރޒް އޮޑިޓްބިއުރޯ މާލޭ ޑިސްޕެންސަރީ ކޯޓަށް 04 ޖަނަވަރީ 2022 ވަނަ ދުވަހު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ފުރުސަތުދައިވާ ސިޓީއަކު ބަޔާނެވެ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްސަލަ ހހ. މާލޭ ޖަލްސާއެއްގައި ފަރާތް އިން ހަމަހަމަކުރައިވާ މައްސަލަގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހާޒިރުވެ ވަކާލާތުކުރާން ފަރާތެއް ހަމަޖެއްސުމަން އަންގައި ލިޔުންތަކެއް ފުރުސަތުދައިވާތީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ކުރިއަށްދައި ވަކީލެއް ހަމަޖެއްސުމަށް މައްސަލައަށް މުޅި ލިޔުންތަކެއް ދިރާސާކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ފުރުސަތު ދިނުމަށްފަހު ދެކެވޭ.

އަދި މިގޮތަށް އިތުރުން ވެސް ވަކީލު އަމުރަށް މައްސަލަގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކަށް ގެއްލުންތަކެއް ދިނުމަށްފަހު އުފެދޭ ގެއްލުމެއް ވިޔަސްދިނުމަކަށް ނުވަތަ އެ ގެއްލުންތަކެއް ވީހާވެސް ކުޑަކުރުމަށް އަޑުއިވޭތޯ ތަކެއްކަމަށްވާއިރު، އަދި އުފެދިން އަމުރެއް ނުރުކަމުގެއިވެސްފަހަ އެ މައްސަލައިގެ ހަރުމުންގެ ޝަރީޢަތުގައި އަދި އެއިރު ޝަރީޢަތުގައިވެސް

ނުކުމުގެ އިހްތިމާލު ފަސޭހާކަމަށް ލިބިގެންވާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައި މިވާ ވަގުތީ އަމުރު ނުކުރައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ގޯނާނި ވަކިފުށެއްގެ ފުރުބަދަލުކުރުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވާ ކަމަކަށް ނުދެކެމެވެ.

13. އިސްތިއުނާފުކުރާ ތިންވަނަ ނުކުތާއާއި ހަތަރުވަނަ ނުކުތާގައި، އަމުރު ނުކުރައިވަނީ އެ އަމުރު ނުކުތުނުނިޑުމުގެ ސަބަބުން އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތަށް ލިބިގެންދާނެ އިޤްތިޞާދުކުރެވޭފަދަ ގެއްލުމުވަނީ ކޮބައިކަން ވަގުތީ އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތަށް ބަޔާންކޮށްދީފައިނުވާ ކަމުގައިވާތީއާއި، ވަގުތީ އަމުރު ނުކުތުމުގައި ވަގުތީ އަމުރު ނުކުތުނުދިނުމުގެ ސަބަބުން ވަގުތީ އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތަށް އިޤްތިޞާދުކުރެވޭފަދަ ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެކަން ޝަރީޢަތަށް ބުރަވާ ސަބަބަކާ ނުވަތަ ސަބަބުތަކާ ކޮބައިކަން ވަގުތީ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިނުވާކަން ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު،

14. އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ މާގޭރު ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (VA)U·8·MC/2022/01 ވަގުތީ އަމުރުގައި އެ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނީ ސަބަބެއްގެ ބޮޑުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ" ވަގުތީ އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތުން އެ އަމުރަށް އެދުނު ސަބަބުކަމަށް ބާރުލައްވަން ޖާގައިވާ ސަބަބެއް، އަމުރު ނުކުރުމުގައި ވިސްނަވަން ބާރުލައްވަން ޖާގައިވާ ގޮތުގައި، ނުކުތުނުމަކަން އެއީ އަމުރު އަސްނަސަނިކަމަށް، ޝަރީޢަތް ކުރިމަތިލާބަޔަށް ގޮތް ހިމެނޭ ޤަވާއިދު (6) ގެ 295 ވަނަ މާއްދާއާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާއިރު، އިސްވެ ދެންނެވުނު އަމުރަށް އެދިފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތީގައި ބެލޭ ހިމެނިފައިވާ ޤަވާއިދު (6) ގެ 295 ވަނަ މާއްދާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ސަބަބުތައް ހުރިކަމުން ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނުކަމާއި، މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 24/U8C/2021 ޤަޟިއްޔާއާއި ގުޅިގެން ވަގުތީ އަމުރުތައް ނެރުމަށްދިނަމަ އެކަމުގެ ސަބަބުން އިޖާބަ ނުކުރާތީވެ ވަރުގެ ގެއްލުމެއް ދަތިވާކަމާ ހަމަ. މާޒީގެ ޙަޤީޤަތުގައި ފަހަރަށް ލިބިދޭން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާއި، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތިލާ ބަޔަކަށް ހިމެނިފައިވާ ޤަވާއިދު (6) ގެ 295 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް، މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 24/U8C/2021 ޤަޟިއްޔާއިން

ފައިސަލާކުރަނިވި ޙުކުމެއް ކުރެވެންދެން ހ.ހ. މާނައަކީ ޤަވާޢިދުއަޙްކާމް ފަޤީރުގެ މިލްކުވެރި ކަމުގެ ދަރުބުގައިވާ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: U-8/2010/15 (27.05.2010) "ފަޤީރުވެރި" ގޮތިން ބަޔާން އުނިކުރުމަން ނުވަތަ އިސްވެ ދެންނެވުނު ގޮތި ކަމުނުވިޔަން ސަލާމަތް އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ނުކުރުމަށާއި، ހ.ހ. މާނައަކީ "ފަޤީރުވެރި" އެވެ ހިސާ ބަންޑާރަ ގޮތެއްގެން ޔާއްމުކަން ހުރުމާއިއެއްގޮތަށް ހުރިހާ ގޮތްތަކުން ދީނުން ފެންވައި ހ.ހ. މާނައަކީ "ފަޤީރުވެރި" އެވެ ހިސާ ބަންޑާރަ ގޮތެއްގެން ހ.ހ. މާނައަކީ ޤަވާޢިދުއަޙްކާމް ފަޤީރުގެ ހުއްދަކުރުން ނުވަތަމުގެ ހ.ހ. މާނައަކީ ކަމުނުވިޔަން، އެއްގޮތަށް މުޢާމަލާތްތަކައި ފުރުޞަތުދެނީ އަދި ބަދަލުކޮށްދެވޭ." މިފަދައިންނެވެ.

އެއްނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޝަރުޢީމަސައްކަތް ޝަރީޢަތް ކުރުމާއިބެހޭ ގަވާއިދު ހެދިފައިވާ ޤަވާއިދު (6) ގެ 295 ވަނަ މާއްދާގައި ބާރުލާކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކެއް މި މައްސަލައަށް ދިމާނުކުރެވޭތޯ އަރިހުގައި އުޅުއްވި މާނައަކީ ގެޑިސްޓްރެޓް ކޯޓުން ބެލުނިފައި ނުވެއެވެ.

15. މައްސަލައެއްގެ ނިންމުމަށް ވާސިލްވި ސަބަބު ބާރުކުރުމަށް، ދިވެހިޤާނޫނުއަސާސީގެ ފާއިތުވެދިޔަމުގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ކަނަވަރުކޮށްދިނުމަށް އިސްލާމްދީނި ޝަރީޢަތެއް ކުރުމުގެ މައިގަނޑު އުސޫލުތަކުން ކަމުގައި ބާރުކުރުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަރިމަތު އިސްތިއުނާފު ވ. ރަޝީދާ އަލީ ޙަސަން[4] މައްސަލާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން މައްސަލައެއްގެ ނިންމުމަށް ވާސިލްވި ސަބަބުތައް ބާރުކުރުމުގައި ކަނޑައަޅަން ބޭނުންވާ ބައެއް އުސޫލުތައް ވަނީ ބަޔާންކޮށްފައެވެ. އެގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބަޔާންވާ ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ "ޙުކުމަށް ވާސިލްވި ސަބަބު ބާރުކުރުމުގެ މާޙިބު" އެއީ ހަމައެކަނި ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެއްގައި ޙުކުމްކުރުމުގެ ކުރިން، ހަމައެކަނި "ޙުކުމް" ގެ މައްސަލަ ތަޢުލީމު ކުރާ މަނިކު އާއިން އުޞޫލެއް ދިނުމަކަމެވެ. އަދި ވަކިވާ އަދާލަތު ގެއްލުވުން ނިންމާ ނިންމުންތަކުގެ ތެރެއިން މައްސަލަ ބައްލަވާ ފަޤީރާތު އާއްމު ނިންމުމަށް ވާސިލްވި ސަބަބުތައް ތަފްސީލުކޮށް ބާރުލާކޮށްދީފައިވާ ކަމަށެވެ. މިގޮތުގައި މަޤާމު ނިންމުމަށް ވާސިލްވި ސަބަބު ބާރުކުރުމުގައި ޙުކުމް ބާރުކުރުމުގައި ޤަވާއިދު ބަލަ ނިންމުނުގޮތް، ނުވަތަ އަދާލަތު ނިންމުމަށް ހުށަހެޅިފައި

ހައިކޯޓުގެ ޢިމާރާތް، އޮރްކިޑް ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

އޮންނަ އޮތޯރިޓީ، އެއްވެސް ޤާނޫނެއްގައި ކަމުގެ ބަޔާންވާގޮތް ކަނަވަރުކުރުމަށް ހިތަށްއެރިގޮތް ބޭނުންކުރުމަށް ދީފައި އޮންނަ ޤާނޫނުންނުކުރެވޭނެވެ.[5] ކޯޓުން ކުރާ ބުނާކަން އެއްފަރާތުން ވަގުތީ އަމުރެއްގެ ދަށުން ނިންމާ މިފަދަ ނިންމުންތަކުގައިވެސް، ނިންމުމަށް ވާސިލުވި ސަބަބު އެނގުމަކީ މައްސަލައިގެ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤެއްކަމަށް ބަލާނެއެވެ.

އަދިއަށްވުރެ އުމުރުން ދުވަހުގެ ޕީސީ ނަމްބަރަށް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (VA)U-8-MC/2022/01 ވަގުތީ އަމުރަކީ ބޭނުމުގެ އަމުރެއް ކަމުގެ ނިންމުމަށް ވާސިލުވި ސަބަބުތައް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ބަޔާނެއްކަމަށް، އެ ސަބަބުތައް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށް ނުބެލެވޭތީއެވެ.

16. އަދިއަށްވުރެ އުމުރުން ދުވަހުގެ ޕީސީ ނަމްބަރަށް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (VA)U-8-MC/2022/01 ވަގުތީ އަމުރަކީ ވާޖިބު ސަބަބު އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނިންމުމެއް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ޝަރީޢަތެއް އިންސާފުވެރި ކުރުމުގެ މައިގަނޑު އުސޫލު މި މައްސަލައިގައި ފުރިހަމަނުވާތީ، އަދިއަށްވުރެ އުމުރުން ދުވަހުގެ ޕީސީ ނަމްބަރަށް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (VA)U-8-MC/2022/01 ވަގުތީ އަމުރަކީ ބާޠިލު އަމުރެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް ނިންމައިފީމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބަޔާންކޮށްދިނުން

17. މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބަލަމުންދަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ބައްޕު މައްސަލައިގެ ހުށަހެޅުނުކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެހެން ހުށަހެޅުނު ގޮތުން[6] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ކުރަމުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ދެވިގެންވެއެވެ.[7] މިމުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ބަލާލުމަށް ތައްޔާރުކޮށްދިނުމަށް، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ބަލާލުމަށް ހާޒިރުކޮށް ހުށަހަޅާނެއެވެ.[8] އެހެންކަމުން، ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ކޮޕީ ލިބުމުން ބަލާނީ ކުރިން އިސްތިއުނާފު ގުނަން ފެށޭނެއެވެ.[9]

---

[5] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަރުމަދު އިސްތިޤާމަތު ވ ރަޝީދާ އަލީ ޙަސަން ފާޠިމާ

[6] މިކަމުގައި ދެވޭ އިސްތިސްނާ މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރެއްވެއެވެ.

[7] މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[8] މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

[9] މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގައި ހުރުމުން، އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ މާޅޮސް މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (VA)U·8·MC/2022/01 ވަގުތީ އަމުރު އަކީ ބާތިލު އަމުރެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޒީދު